

COLECȚIA DE GRAFICĂ DOCUMENTARĂ A MUZEULUI DE ISTORIE. ASPECTE GENERALE DE CONSERVARE

Ramona Staicu

Muzeul Național Brukenthal cuprinde, între structurile sale Muzeul de Istorie, situat în zona centrală a orașului, într-un spațiu reprezentativ pentru istoria locală. În prezent muzeul are cel mai bogat patrimoniu medieval din România.

În anul 2007, când Sibiuul a fost Capitala Culturală Europeană, Muzeul de Istorie a fost implicat în proiectele expoziționale cu piese ce aparțin colecției de Grafică documentară pe diverse teme:

„Sibiu, oraș European”, „190 de Ani de la deschiderea oficială a Muzeului Brukenthal”, „Dunărea de la cazane la vărsare (imagini de epocă)”; „Din istoria teatrului sibian”, „Sibiul, oraș al muzicii”, „Bresle sibiene”, „Sibiul văzut de fotografi”.

Conservarea patrimoniului constituie un domeniu important în asigurarea stării de sănătate a obiectelor de patrimoniu, în vederea prelungirii existenței obiectului. Tratamentele de conservare preventivă încep din depozit prin asigurarea condițiilor de microclimat adecvate (temperatură, umiditate, lumină) și continuă în laborator prin tratamentele specifice fiecărui material din care este constituit obiectul de patrimoniu și în funcție de degradările suferite (atac biologic, chimic). Este o activitate cu caracter global, o muncă în echipă, dar și o problemă de cercetare și execuție.

Conservarea preventivă presupune o serie de măsuri generale, de prevenire a activității factorilor agresivi de mediu: umiditate, lumină, temperatură, poluarea – (praf și gaze), dăunători biologici (insecte, rozătoare, ciuperci, mușegaiuri).

Conservarea curativă presupune măsuri speciale aplicate în cazul în care a avut loc atacul asupra piesei: deratizare, dezinsecție, dezinsecție – prin tratamente fizice - imersie, termice, aerisire, sau chimice – pensulări, injectări, pulverizări, gazare a spațiilor cu substanțe testate.

Colecția de Grafică documentară, a fost constituită la sfârșitul secolului al XIX-lea prin donații de la colecționari precum Emil Sigerus, achiziții permanente și prin includerea fondului ce provine de la Muzeul Asociațiunii. Colecția este de un real interes pentru specialiștii din domeniul istoriei, istoriei artei, arhitecturii, istoria fotografiei, cuprinzând în prezent 34.000 de piese cu o tematică foarte bogată.

O mare parte din fotografii au fost executate în atelierele fotografice transilvănene și în special ale artiștilor fotografi sibiieni începând cu Theodor Glatz, Wilhelm Auerlich, Kamila Asboth, Emil Fischer - care a fost și fotograful Casei Regale și a Muzeului Asociațiunii.

Colecția se compune din cărți poștale, litografii și fotografii cu tematică diversă despre localități din țară și Europa, colecția Astra, un mare număr referindu-se la Sibiu. Cuprinde imagini cu vederi generale, fortificații, clădiri dispărute, împrejurimi ale Sibiului, evenimente istorice, personalități românești și săsești, instituții culturale, imagini ale principalelor orașe românești și capitale europene.

Acest valoros fond de documentare a fost și este expus în diverse expoziții pentru a fi cunoscut atât de prietenii muzeului cât și de specialiști prin expoziții temporare sau permanente.

Materialele din care sunt constituite bunurile culturale au o importanță deosebită, având un grad diferit de rezistență față de acțiunea factorilor ambientali.

Colecția de „Grafică Documentară” are ca material suport hârtia și cartonul, cu o mare diversitate dimensională. Sunt materiale de natură organică, higroscopice, foarte sensibile la acțiunea factorilor agresivi de mediu.

Pentru controlul factorilor microclimatici, în spațiile de expunere dar și în depozit au fost montate termohigrometre electronice cu ajutorul cărora sunt verificate și înregistrate periodic valorile UR și T. Normele de conservare în vigoare prevăd montarea termohigrografului în spațiile muzeale, deoarece acest aparat este mult mai precis și are avantajul de a furniza înregistrarea continuă a valorilor umidității și temperaturii pe perioade mai lungi.

Din fericire, spațiul ocupat de depozitul de „Grafică documentară” este salubru, situat la etaj I al clădirii, prevăzut cu un geam care dă într-o curte mică interioară, lumina naturală nu afectează direct obiectele depozitate. Cu toate acestea, la geam au fost montate draperii pentru a înlătura pe cât posibil acțiunea nocivă a luminii.

Valorile UR și T din acest spațiu, sunt constante și se încadrează în limitele admise. Piesele sunt curățate și aerisite, de asemenea și spațiul, modulii de depozitare, sunt curățați și dezinfectați periodic, praful este îndepărtat doar prin aspirare. Mocheta existentă în depozit a fost înlăturată, deoarece favoriza colectarea și vehicularea prafului. Pentru a evita pe cât posibil variațiile de microclimat, sistemul de încălzire folosit în depozit a fost redus la un nivel scăzut.

Piesele sunt depozitate tipodimensional în dulapuri din lemn și metal, prevăzute cu sertare de diferite mărimi și în mape din carton protejate cu hârtie de filtru. O treime din colecție o reprezintă cărțile poștale de dimensiuni reduse de 9/14. Acestea sunt așezate vertical în sertare, iar lucrările de grafică de dimensiuni mai mari sunt aranjate prin suprapunere, menținute în poziție de repaus. Numărul de obiecte din sertare diferă în funcție de starea lor de fragilizare, de frecvența de căutare. În cazul în care numărul de piese dintr-un sertar este mare, crește frecvența de căutare a piesei, iar pentru găsirea unui obiect este necesară manipularea întregului lot de lucrări, acest lucru ducând în timp la uzura mecanică a pieselor. Cu cât numărul pieselor este mai redus cu atât apariția uzurii este mai mică.

Lucrărilor de grafică artistică, existente în colecție, a căror suprafață poate fi afectată prin contactul direct cu piesa învecinată, le-au fost montate passe-par-tout-uri, au fost aranjate prin suprapunere în număr redus în sertare. Lucrările de dimensiuni mai mari, a căror suprafață nu poate fi compromisă prin suprapunere, sunt separate cu hârtie de filtru sau hârtie japoneză.

Obiectele pot fi regăsite și identificate ușor, registrul inventar al colecției și fișele de depozit au fost înregistrate pe calculator în baza de date a muzeului.

O mare parte a colecției este des solicitată atât pentru studiu cât și în vederea expunerii și fotografierii. În acest an, au fost solicitate pentru studiu, de către diferiți specialiști, masteranzi, doctoranzi, atât din țară cât și din străinătate un număr foarte mare de piese: vederi, fotografii, albume cu imagini ale fortificațiilor, ale caselor și străzilor dispărute din Sibiu și împrejurimi.

Acțiunea de fotocopiere are loc într-un spațiu separat cu parametri de umiditate relativă și lumină constanți, care se înscriu în limitele admise. Această operație se face cu lumina rece, fără blitz.

Recent, responsabilul științific al colecției de „Grafică Documentară”, muzeograf Aurelia Cozma, a selectat 12 lucrări din colecție pentru publicarea unui calendar istoric pe anul 2007 cu imagini ale Sibiului vechi, executate de artiști fotografi la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului XX.

În încheiere, voi prezenta câteva imagini din acest calendar.

Bibliografie

1. Florescu, Radu, *Bazele muzeologiei*, București, 1994, p.130.
2. Moldoveanu, Aurel, *Bazele conservării*, București, 1994, p.17.
3. Moldoveanu, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale* ediția a 2-a, București, 2003, p.198-200.

Foto1 - Imagine a Sibiului după o gravură a lui August Sporer, executată de artistul fotograf August Meinhard la 1883

Foto 2 –Portretul baronului Samuel von Brukenthal, litografie de Johann Gebbel

Foto3 - Primăria Veche (în prezent Muzeul de Istorie), fotografie executată de fotograful August Meinhard la 1886.

Foto 4 - Imagine cu Palatul Brukenthal, fotografie executată de Wilhelm Auerlich, la sfârșitul secolului XIX

Foto 5 - Imagine cu Piața Mică – târg la 1912, executată de fotograful Emil Fischer.

Foto 6 – Imagine cu sediul Asociației Meseriașilor la sfârșit de secol XIX – în prezent sediul Muzeului Civilizației Populare Tradiționale ASTRA

THE DOCUMENTARY GRAPHICS COLLECTION OF THE HISTORY MUSEUM GENERAL CONSERVATORY ITEMS

Summary

The documentary graphics collection of the History Museum has been created at the end of the 19th century. The collection is a valuable documentary source especially for the historians, art historians, architects, photographic historians as well as the public.

The documentary graphics collection contains postcards, lithographies and photographs with diverse themes: historic events, Romanian and foreign personalities, fortifications, buildings which no longer exist, cultural institutions, images of the main Romanian cities and of European capitals.

In this article I have presented a few general aspects concerning the re-evaluation of these documents to promote the conservation of the documentary graphics collection, to control its microclimate conditions, to keep it for future posterity, and to present it in an exhibition for the benefit of the public.

Illustration list

Foto. 1 – View of Sibiu after an engraving by August Sporer, made photographer August Meinhard on 1883.

Foto. 2 – Samuel von Brukenthal portrait, lithography by Johann Gebbel.

Foto. 3 – The Old Townhall (History Museum now), photography by August Meinhard 1886.

Foto. 4 – Brukenthal Palace view, photography by Wilhelm Auerlich, on the end of XIXth Century.

Foto. 5 – The sall square image – market in 1912, made by the photographer Emil Fischer.

Foto. 6. – Image with the Crafts Association on the end of the XIXth century – now ASTRA Traditional Popular Civilisation Museum hadquarter.